

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Pohjois-Suomen kalatalouspalveluiden terveisiä

Mika Oraluoma

Lapin 18. kalatalouspäivät 9.-10.11.2022 | 10.11.2022

Henkilöstömuutoksista

Elias Rauhala, lakimies (Rovaniemi) aloittanut 10.10.2022

- Elias on myös Järvi-Suomen ja Rannikon kalatalouspalvelujen käytössä (KalL soveltaminen)
- hallinnolliset ja juridiset prosessit, oikeudelliset selvitykset

Heikki Laitala, kalastusbiologi (Oulu) aloittanut 4.4.2022

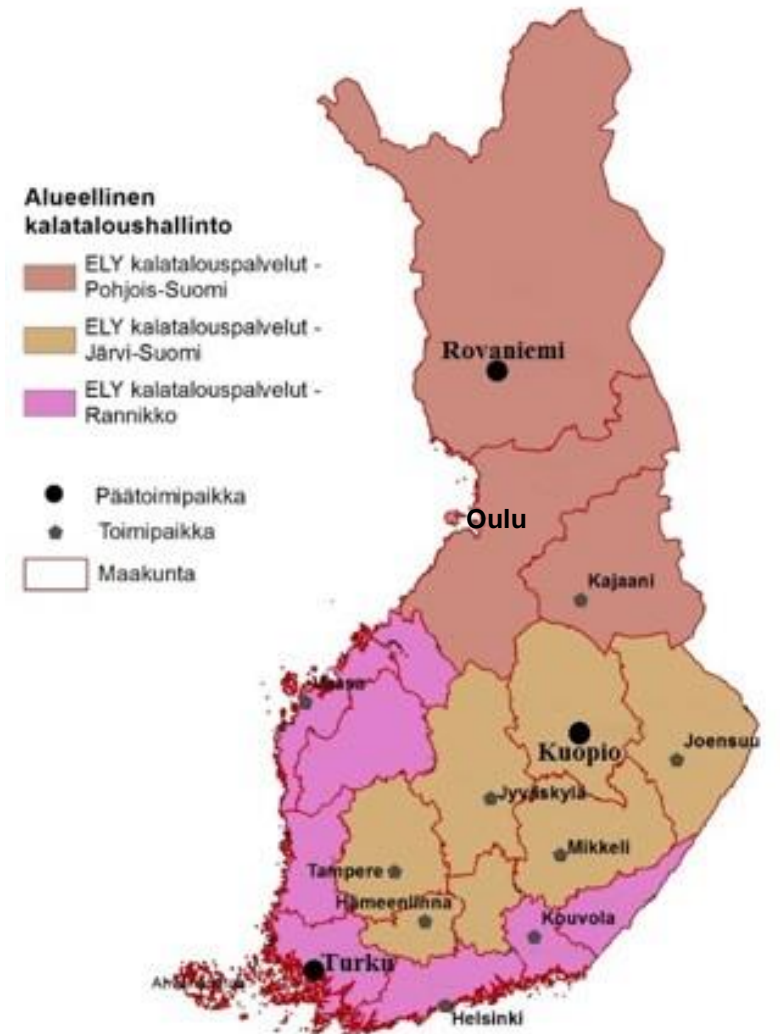
- ympäristölupa-asiat/yleinen kalatalousetu pääasiassa Pohjois-Pohjanmaalla
- kaivosasiat koko toimialueella: lausunnot, tarkkailut ym.
- Kunnostusmäärärahat

Vuodenvaihteessa muutoksia myös työjärjestykseen

Kalatalouspalvelut vuodesta 2015

- Kolme kalatalouden suuraluetta
  - ELY-keskusten kalatalouspalvelut
    - ✓ Pohjois-Suomi
    - ✓ Järvi-Suomi
    - ✓ Rannikko
  - Kalatalousaluejako
  - Kalatalouden alueelliset yhteistyöryhmät
- Varmistetaan asiakaspalvelu
- Säilytetään asiantuntijuus
- Työskennellään monipaikkaisesti
  - Rovaniemi 7, Kajaani 3, Oulu 3

Näkemyksiä ja kokemuksia nykyisestä mallista

- Yksikkö mielekkään kokoinen, tuo monia etuja (työparit, resursointi, asiantuntevuuden kehittyminen ja erilaisen osaamisen hyödyntäminen)
- Osaavan työvoiman saatavuuden haasteet. Mahdollisuus työskennellä valitsemallaan paikkakunnalla ja laajasti etänä lisää kiinnostusta
- Asiakkaita kohdellaan samojen linjausten ja periaatteiden mukaisesti toimialueella. Asiantuntija kuitenkin paikkakunnalla, helpottaa yhteydenottoa
- Määrärahojen käyttöalue mielekäs (korttivarat, EMK(V)R, kunnostus, NOUSU). Mahdollisuus tukea oikeasti hyviä hankkeita
- Näkyvyys ja läsnäolo isolla toimialueella haaste välimatkojen myötä. Tähän parannusta kun henkilöstöä on enemmän kolmella paikkakunnalla
- **Miten toimintaamme teidän mielestänne voitaisiin parantaa?**

Ajankohtaista

- Käyttö- ja hoitosuunnitelmien hyväksymis- ja palautusprosessi käynnissä.
- Hallituksen esitys laiksi lohenkalastuksen määräaikaisesta kieltämisestä Tenojoen vesistöissä
  - Lohenkalastus & siihen tarkoitettujen välineiden käyttö kiellettyä 1.6. – 31.12.2022
  - Ei kalastettavaa ylijäämää, eli jokainen kalastettu lohi on ylikalastusta
  - kiellon tarkoitus tukea lohikantojen elpymistä kohti tavoitetasoa ja mahdollistaa kalastusmahdollisuuksien käyttö tulevaisuudessa
  - Uutena säännös, jonka tarkoitus mahdollistaa kyttyrälohen pyyntiin tarkoitettu hanketoiminta – ilmoitus ELYyn
- **Tenon ensi kesän kalastusmääräyksistä koskien muuta kalaa neuvotellaan keväällä**

- Avustus kalastus- ja vesiviljelyalan yrityksille heikentyneen taloudellisen tilanteen perusteella (Ukraina-tuki)
  - 1-luokan kalastajat ja päätoimiset vesiviljely-yritykset hakukelpoisia
  - Hakuaika 10.10. - 7.11., Lappiin 78 hakemusta, koko maassa 317. Rahojen pitäisi riittää tukemaan ehdot täyttäviä hankkeita
- Uuden EMKVR-ohjelmakauden päätöksenteko aloitetaan lähiviikkoina
  - Haettava olleet vesiviljelyn ja kalastuksen investoinnit sekä kalaryhmien hankkeet. Myös moottoreiden vaihdot jatkuvaan hakuun 24.10. alkaen.
  - Kehittämishankkeet avautuvat myöhemmin, mennee kevääseen erilaisten ohjeistusten ja linjausten kehittämisessä
  - Tulossa myös kevyempiä rahoitusinstrumentteja, kuten innovaatioasetelit joita voidaan hyödyntää esim. pienimuotoisissa kehittämissankkeissa

HE laiksi kalastuslain muuttamiseksi, poimintoja

- Kalastuslakiin lisätään saaliin ilmoitusvelvollisuus vapaa-ajankalastajille. Asetuksella säädettäisiin lajit ja pyyntitiedot. Tiedot ilmoitetaan LUKE:lle, Lisätään vapaa-ajankalastajien saalis- ja pyyntitietoja koskeva tietovaranto lakiin ja se vastuutetaan LUKE:lle.
- LUKE:lle kalastuslakiin tehtäväksi raportin teko Suomen kalakantojen tilasta ja kalastuksesta, sekä meri- että sisävesien osalta Suomessa 3 vuoden välein. *Tukenee hyvin khs:ien seuranta ja päivitysten valmistelua*
- Tietojen ilmoittamisen sanktiointia koskevia säännöksiä muutetaan, jotta ilmoittamisen laiminlyöminen olisi tasapuolisesti sanktioitu (vapaa-ajankalastajien lisäksi myös kalojen istuttajille ja sisävesien kaupallisille kalastajille).
- Sisävesien kaupallisten kalastajien saaliit siirrettäisiin ilmoitettavaksi ELY-keskukseen LUKE:n sijasta kuten merialueen kaupallisessa kalastuksessa ilmoitetaan.
- *Muistakaa kuitenkin, että koko ensi vuosi on aikaa valmistella toimeenpanoa! Tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024*

Haettavista avustuksista

- Harkinnanvaraiset valtionavustukset vesien- ja merenhoidon sekä vesistö-, vesitalous- ja kalataloustoimenpiteiden toteuttamiseen
  - Vuonna 2023 myönnettävien avustusten hakuaika on 18.10.-30.11.2022
- Vuoden 2023 kalatalouden korttivarahaku **1.– 31.1.2023**
  - *Kalastusharrastuksen edistäminen*
  - *kalakantojen ja kalastuksen seuranta- ja säätelytoimet, vaelluskalojen luontaisen elinkierron turvaaminen*
  - *Kalastuksen valvonnan kehittäminen*
  - ***Kohtuullisesti varoja käytettävissä! KHS-seuranta, kalastusinfra jne..***
- Kalatalousalueiden toiminta-avustusten jakoperusteasetus voimaan 1.1.2023. Jakoperuste ennallaan

Vähän tulevasta, tulosohjauksessa mietittyä

- Tuetaan toimintaryhmien rekrytointihankkeita ja edistetään kotimaisen kalan edistämishjelman tavoitteita tukemalla alkutuotannon lisäämistä edistäviä investointeja ja kehittämistoimia – *EMKVR-ohjelmakauden käynnistyminen toden teolla*
- Hyväksytään palautettuja käyttö- ja hoitosuunnitelmia ja tehdään käyttö- ja hoitosuunnitelmien edellyttämiä kalastuksensäätelypäätöksiä.
- suunnitellaan ja toteutetaan markkinavuoropuhelutilaisuus, jossa edistetään kysyntälähtöisyyttä.
  - Kohderyhminä kaupalliset kalastajat, jalostajat, kuntien ruokahankinnoista vastaavat. Mitä kalastajat voivat tarjota, tuotekehitys, ruokahankintojen vaatimukset
- Vapaa-ajankalatalouden kehittämisstrategian tavoitteiden edistäminen tukemalla seura- ja nuorisotoimintaa – *korttivarjoista, haku tammikuussa kuten aiemmin mainittua*
- Vaelluskalakantojen tilan parantamiseksi toimeenpannaan NOUSU-ohjelmaa sekä alueellisia kunnostusohjelmia. *Hankkeita kuten Kuusinkijoki vireillä ja toivottavasti toteutuu*

Kiitos!

Mika Oraluoma

| 10.11.2022

Puheenjohtajan grilli, osa 1. Tammukka

- Perustuslaki on kaiken lainsäädännön ja julkisen vallan käytön perusta
  - 2 §: Julkisen vallan käytön tulee perustua lakiin. Kaikessa julkisessa toiminnassa on noudatettava tarkoin lakia
- Valtioneuvoston asetus kalastuksesta (1360/2015)
  - 2 §:n, jossa säädetään pyyntimitoista 1 momentin 3 kohdan mukaan taimen leveyspiirin 67°00'N pohjoispuolisissa sisävesissä vähintään 50 senttimetriä sekä ..... leveyspiirien 64°00'N ja 67°00'N välissä olevissa sisävesissä vähintään 60 senttimetriä
  - Paitsi 2 momentin 3 kohdan mukaan sellaisesta *purosta* tai lammesta, johon *ei ole vaellusyhteyttä* merestä tai järvestä, pyydetty taimen enintään 45 senttimetriä.

- Vesilaki (27.5.2011/587) 1 luvun 3 §:n 1 momentti
  - 4 kohta: joella virtaavan veden vesistöä, jonka valuma-alue on vähintään sata neliökilometriä;
  - 5 kohta: purolla jokea pienempää virtaavan veden vesistöä;
  - 6 kohta: norolla sellaista puroa pienempää vesiuomaa, jonka valuma-alue on vähemmän kuin kymmenen neliökilometriä ja jossa ei jatkuvasti virtaa vettä eikä kalankulku ole merkittävässä määrin mahdollista;
    - *Puro tarkoittaa siis valuma-alueeltaan alle 100 neliökilometrin laajuista vesistöä jossa on vettä ympäri vuoden jne.*
- Mikään esitellyistä lainkohdista ei sisällä mainintaa esimerkiksi viranomaisen harkintavallasta, toisin sanoen ei liikkumavaraa lainsäädännön soveltamisessa

Puheenjohtajan grilli, osa 2. ELYlle toimitetun KHS:n muuttaminen

- KHS ehdotus vahvistettu yleiskokouksessa, toimitettu ELYyn hyväksyttäväksi
  - ELY-keskus joko hyväksyy tai palauttaa KHSn täydennettäväksi
    - Jos hyväksyy, siitä tehdään valituskelpoinen päätös (kuulutetaan) – valitusreitti hallintoasioissa hallinto-oikeus.
    - Jos palauttaa alueelle täydennettäväksi, kalatalousalue tekee muutokset ja kalatalousalueen yleiskokous vahvistaa ehdotuksen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi. Tämä toimitetaan ELYyn hyväksyttäväksi ja tässäkin tapauksessa ELYn päätöksestä voi valittaa HaO:n
    - Hallinto-oikeus on säännönmukaisesti katsonut, että kalatalousalueen yleiskokouksen päätökset vahvistaa KHS ehdotus eivät ole valituskelpoisia. Kyseessä hallintolain mukaista asian valmistelua. Kalatalousalueen tulee kuitenkin asianmukaisesti käsitellä mahdollinen oikaisuvaatimus esimerkiksi ylimääräisessä yleiskokouksessa (kalastuslain 125 §)

- Jos ELYn hyväksymispäätös on saanut lainvoiman, KHS muuttaminen kalastuslain 38 §:n mukaan
  - Jos kalatalousalueen kalakantojen tila on suunnitelman voimassaoloaikana muuttunut niin oleellisesti, ettei suunnitelman toteuttaminen enää täyttäisi sille asetettuja tavoitteita, on kalatalousalueen ryhdyttävä toimiin suunnitelman muuttamiseksi
  - Ensisijaisesti muuttuneisiin olosuhteisiin olisi pyrittävä reagoimaan muuttamalla suunnitelmaa vain tarpeellisin osin
  - Aloitteen suunnitelman muuttamiseksi voi tehdä suunnitelman hyväksynyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tai kalatalousalue itse